

2012/1
LEDEN

Poutník

časopis Obce unitářů v Brně

POUTNÍK

Obsah čísla 1/2012

Mgr. Jarmila Plotěná: PODIVNÝ ZAČÁTEK 1

BLAHOPŘÁNÍ 3

Jama - Nijama:

JOGICKÁ KÁZEŇ DANÁ PATANDŽALIM 4

Pañča Síla:

PĚT ETICKÝCH PŘEDSEVZETÍ BUDDHOVÝCH
LAICKÝCH STOUPENCŮ 5

Atthanga Síla:

OSM ETICKÝCH PŘEDSEVZETÍ INTENZÍVNĚ MEDITUJÍCÍCH
BUDDHOVÝCH STOUPENCŮ 5

DESATERO: PŘIKÁZÁNÍ TLUMOČENÁ MOJŽÍŠEM 6

Dr. Karel Hašpl: ZDRAVÉ A NEZDRAVÉ ZVYKY 8

S.O.Prokofjev:

DVANÁCT SVATÝCH NOCÍ A DUCHOVNÍ HIERARCHIE

PF 2012

PODIVNÝ ZAČÁTEK?

Takový krásný letopočet: 2012! A přece se k němu váže neblahé proroctví, prý je posledním rokem Mayského kalendáře. Náhoda? Nesmysl? Mnoho knih a článků bylo o tomto roce už dříve napsáno. Jednoznačně mne zatím nic nepřesvědčilo ani tak ani tak. Zkrátka - nevím. Vlastně nejsem zastáncem žádné teorie. Nemyslím si, že vím určitě, že všechna proroctví jsou nesmysl ani se nedomnívám, že vím, že nastane v tomto roce konec světa. Mám spíš pocit, který vyjadřoval bratr Houser lakonicky: „Na světě se může stát všechno možné, život je neustálá proměna.“ O té proměně a nestálosti to říkával s Buddhou a také s řeckými klasiky, kteří věděli, že „všechno plyne“.

Kdo očekává „konec světa“ a katastrofy všeho druhu na to „hříšné lidské plémě“, nedělá nic dobrého, jenom přidává na miskou vah

s negacemi a nedobrymi úmysly ještě další negaci a nedobrotu. Měl by se spíš zajímat, co on udělal, aby se tak nedělo.

Kdo je skálopevně přesvědčen, že všechno to jsou jen samé hlouposti „a nám se přece nemůže nic stát“, pravdu také nemá... Ať si vzpomene třeba na minulé jaro - na Fukušimu, jejíž dramatický a tragický příběh vlastně ještě neskončil.

A tak pěkný letopočet je na svém startu tak nějak podivný - takový začátek s nutností zamyšlení. Třeba takový začátek jako výzva. „Konec světa“ netřeba očekávat ani přivolávat.

Ale schválně, jen tak „cvičně“: co byste dělali, co chtěli ještě stihnout, kdybyste věděli, že nějaký den v blízké budoucnosti bude váš poslední na této Zemi? Aha - to je ovšem vážná otázka a je také vážně myšlena. Při hledání odpovědi na ni hledáme svoje priority a rychle třídíme, co vlastně pro nás je a co není důležité. Nejedna malichernost, závist, pocit ublíženosti, ne jeden špatný zvyk jde jaksí tady stranou. Hledání odpovědi na tuto ne zrovna příjemnou otázku nás jakoby čistí.

Třeba bychom pospíchali za někým, koho máme rádi a komu jsme to nikdy nestačili říct, třeba bychom někoho poprosili o odpuštění nebo bychom byli nebývale zvědaví, zda za naším posledním dnem na této Zemi bude ještě něco následovat. Možná by to otráslu naší nějakou vírou nebo nevírou nebo nějakou naší vžitou představou. Hledali bychom jako záchytný bod moudrost, která se tak často skrývá našim zrakům a je tolik vzácná jak praví Kazatel:

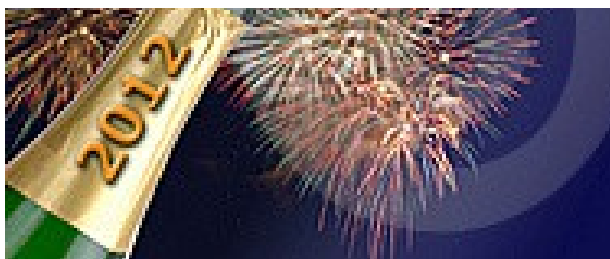
Příslloví:

*Moudrost o sobě říká:
Blaze člověku, který mě poslouchá,
bdí u mých dveří den ze dne
a střeží veřeje mého vchodu.
Vždyť ten, kdo mne nalézá, našel život
a došel u Hospodina zalíbení.*

Citát: Příslloví, 34 - 36

*HOJNOST MOUDROSTI A BDĚLOSTI
V ROCE 2012
PŘEJE NÁM VŠEM*

JARMILA PLOTĚNÁ

BLAHOPŘÁNÍ

všem členům i přátelům Brněnské obce unitářů, kteří se
narodili v lednu

VŠE NEJLEPŠÍ!

4.1. Ing. Miluše Šubartová
Karel Zůda

- 6.1. PhDr. Boris Merhaut
- 18.1. Lubomír Zelinka
- 23.1. Anna Drlíková
- 26.1. Květa Košutová
- 30.1. Marie Šemberová

V rámci úvah o vývoji k novému a lepšímu člověku uvádíme příkázání různých náboženství, článek Dr. Karla Hašpla, antroposofický pohled na člověka S.O.Prokofjeva a nakonec z Pegáska Povídku a báseň Dana Novotného.

Motto: „...Vyhni se všemu zlému, dělej to, co je dobré, očisti své vlastní myšlenky.“

To je sdělení všech probuzených.

(Dhammapada)

JOGICKÁ KÁZEŇ DANÁ PATANDŽALIM

(Jama - Nijama)

Zákazy jsou namířeny proti:

1. Násilí - AHINSA
2. Lhaní - SATJA
3. Kradení - ASTÉJA
4. Necudnosti - BRAHMAČÁRIJA
5. Hrabivosti - APARIGRAHA

Je nutno dodržovat bez ohledu na postavení, místo, čas a okolnosti.

Příkazy jsou:

1. Čistota těla a mysli - SAUČA
2. Spokojenost za všech okolností - SANTÓŠA
3. Sebekázeň - TAPAS
4. Studium - SVÁDHJÁJA
5. Odevzdanost vnitřnímu božství - ÍŠVARA - PRANIDHÁNA

Patandžaliho Jogasutra, kniha II, verš 30 - 32

**PĚT ETICKÝCH PŘEDSEVZETÍ BUDDVÝCH
LAICKÝCH STOUPENCŮ
(Paňča Síla)**

1. Ničení a zraňování živých bytostí se budu zdržovat
PÁNÁTIPÁTÁ VERAMANI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
2. Braní toho, co není dáváno, se budu zdržovat
ADINNÁDÁNÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
3. Smyslné nestřídmosti se budu zdržovat
KÁMESU MUČČHÁČÁRÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM
SAMÁDIJÁMÍ
4. Zraňujícího a nepravdivého mluvení se budu zdržovat
MUSÁ VÁDÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
5. Zatemňování mysli omamnými látkami se budu zdržovat
SURAMERAJÁ MADŽDŽA PAMÁDATTHÁNÁ VERAMINI
SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ

OSM ETICKÝCH PŘEDSEVZETÍ INTENZÍVNĚ MEDITUJÍCÍCH BUDDHOVÝCH STOUPENCŮ

(Atthanga Síla)

1. Ničení a zraňování živých bytostí se budu zdržovat
PÁNÁTIPÁTÁ VERAMANI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ

2. Braní toho, co není dáváno, se budu zdržovat
ADINNÁDÁNÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
3. Smyslových požitků se budu zdržovat
ABRAHMAČARIJÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM
SAMÁDIJÁMÍ
4. Zraňujícího a nepravdivého mluvení se budu zdržovat
MUSÁ VÁDÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
5. Zatemňování mysli omamnými látkami se budu zdržovat
SURAMERAJÁ MADŽDŽA PAMÁDATTHÁNÁ VERAMINI
SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
6. Požívání pevné stravy po poledni se budu zdržovat
VIKÁLA BHÓJANÁ VERAMINI SIKKHÁ PADAM
SAMÁDIJÁMÍ
7. Tance, zpívání, hudby, zábav, kosmetiky, sebezkrášlování se
budu zdržovat
NAČČA GITA VÁDITA VISUKADASSANA MÁLÁGANDHA
VILEPANA DHÁRANA MANDANAVIBHUSANA TTHÁNÁ
VERAMINI SIKKHÁ PADAM SAMÁDIJÁMÍ
8. Používání luxusních křesel a postelí se budu zdržovat
UČČA SÁJANA MAHA SAYANA VERAMINI SIKKHÁ

PŘIKÁZÁNÍ TLUMOČENÁ MOJŽÍŠEM

(Desatero)

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání. (Ex 20,1)

1. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl z egyptské ze-mě, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.
2. Nezobrazíš si Boha zpodoběním něčeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi, nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu ta-kovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisíc-ům pokolením těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.
3. Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.
4. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpo-činutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobyt-če ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a

všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.

5. Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

6. Nezabiješ

7. Nezcizoložíš

8. Nepokradeš

9. Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví

10. Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.

...Bedlivě dodržujte, co vám přikázal Hospodin, Váš Bůh, neuchy-lujte se napravo ani nalevo...

(Dt 5,33)

Dr. Karel Hašpl

ZDRAVÉ A NEZDRAVÉ ZVYKY

Kdo by se neobdivoval krásnému charakteru člověka? A kdo by se neděsil charakteru špatného? V lidských dějinách nacházíme na různých místech a v různých dobách světlé zjevy, které září po tisíciletí a upoutávají pozornost všech lidí. Velcí mužové a žene, lidé vzácných charakterů, šlechtní a moudří tu stojí jako maják na pobřeží a ukazují ostatním směr. A na téže cestě lidstva nacházíme stopy lidí, kteří se současníkům ošklivili a byli a jsou do-sud výstrahou. Shledáme se s lidmi, kteří ještě dnes v nás probouzejí hrůzu. Mezi prvními jsou lidé jako Konfucius, Zoroastr, Budha, Ježíš, Mohamed, Sokrates, Hus, Komenský, ve druhé skupině spatřujeme Atilu, Džingischána, Nerona, Jidáše a mnoho jiných.

Ortodoxní člověk se často zamýšlí nad těmito zjevy a ptá se, proč Bůh posílá na svět zlé lidi, kteří jsou metlou lidstva a kazí dobrá díla. Jaký smysl má, aby jedni stavěli a jiní vystavěné bořili a ničili? Jaký je v tom smysl, aby jedni ukazovali na krásy života a snažili se tyto krásy pěstit, rozmnožovat a jiní je ničí a šíří ošklivost? Mnozí si odpověď usnadňovali a říkali, že dobrý člověk je poslán Bohem, kdežto zlý je zkažen ďáblem. Mnohokrát jsem slyšel i od vážných lidí, že není jinak možné, než že přece jen nějaké temné mocnosti zasahují do světa lidí a kazí jejich

mravy, jejich povahy, a proto že se z dobrého člověka může stát pravý opak. Jak by bylo možné, aby zlý jedinec byl také dítětem božím?

Již mnohokrát jsme si řekli, že nevěříme v ďábly, nevěříme, že by byly zlé bytosti, které kazí dobré dílo boží. Ale, jak si vyložit, že některý člověk se stává zlým, a jak si vyložit, že jiný, vyrůstající za týchž podmínek a poměrů zůstane dobrým? Což není dost příkladů, že se v rodinách, kde jsou přibližně tytéž podmínky, většina dětí vydaří, a jeden nebo jedna se naprosto nevyvede, a zdá se, jakoby tito nepodaření jedinci do této rodiny ani nepatřili.

Nelze zatím vysvětlit všechno, protože zdaleka ještě nerozumíme člověku a neznáme všechny podmínky a vlivy, které se v něm uplatňují. Nevíme, jak dalece se v nás uplatňuje dědičnost, nevíme, jak působí na povahu duševní a tělesný stav matčin, nevíme, jak dalece působí na nás životospráva, ale jedno je jisté, že na utváření charakteru působí do značné míry zvyky. Kdybychom pečlivě rozebrali, co je vlastně charakter, shledali bychom, že je aspoň z valné části projevem našich základních zvyků. Člověk je takovým, jakým jsou jeho zvyky. Co se v nás zvykově projevuje, to je částí našeho charakteru. Co se jen občas projevuje, i když to je zjev nežádoucí, nemusí v nás vzbuzovat obavu, protože nejde o projev zvyku a proto ani o vlastnost charakteru. Tam, kde se vlastnosti projevují spontánně, a kde jednáme, ale již si to ani neuvědomujeme, kde naše jednání má již vyježděné koleje a vyšlapané cestičky, tam jde o zvyk a tam jde o projevy charakteru.

Člověk má dobrý charakter, je člověkem správným a užitečným, je-li v něm převaha zvyků dobrých a užitečných. Člověk je charakteru slabého, špatného, povahy nežádoucí, převládají-li u něho zvyky neustálené, nežádoucí, špatné.

A proto je nutné, abychom si po této stránce aspoň trochu ro-zuměli, abychom věděli, za jakých okolností se tvoří zvyky, zda je možno nežádoucí vymýtit a žádoucí si osvojit, nacvičit, v sobě za-kořenit, je-li možné měnit svůj charakter, svou povahu a to zcela vědomě, či není-li to možné!

Snad někteří se pozastaví nad tím, že se obíráme těmito otáz-kami, když vlastním oborem náboženské společnosti je nábožen-ství. U unitářů však není náboženství odděleno od života. K naše-mu náboženství náleží vše, co se týká života, a je naší nábožen-skou povinností znát všechno, co působí na úpravu a vývoj cha-rakteru, na změnu lidské osobnosti. Proto je na místě rozbor této veledůležité stránky lidského života.

Všichni jsme přišli do tohoto světa nikoli jako tabula rasa, jako čistý, nepopsaný kus papíru, na který teprve život píše svou po-hádku, povídku, báseň, píseň, nebo také tragedii, hanopis. Na svět jsme přišli nezatíženi špatností neb ušlechtilostí charakteru, ale - a to je třeba si uvědomit - přinesli jsme si dispozice téměř ke všemu. V hlubinách naší duše se nějak skrývá naše povaha všech našich předků, zkušenosti dobré i méně dobré, zážitky všech předcházejících generací! To vše je naše výbava, to je náš stavební materiál. Je pravda, že v některých případech je to ma-

teriál podřadnější, nejsou to dobře pálené cihly, není to prvotřídní železobeton a zdravé dřevo, může to být podřadný, ba i špatný stavební materiál. Ale z každého toho materiálu je možné vystavět něco dobrého a užitečného, prospěšného. Jisté je, že nebudeme stavět mrakodrap z borového dřeva, ale což musí být na světě jen mrakodrapy? Dřevěná chata může být také krásná a užitečná.

Jak bude životního stavebního materiálu užito, o tom rozhoduje mnoho činitelů; ale zvyk je jedním z nejdůležitějších. Ujme-li se stavby špatný zvyk, nebude vystavěno nic pěkného a hodnotného, uplatní-li se zvyk dobrý a žádoucí, vyrůstá stavba sličná a užitečná.

Mnohá matka a otec prozkoumají řadu knih, aby správně vědě-li, jak mají nakládat se svým novorozeňátkem. Dozvědí se mnoho užitečných věcí, ale také věcí méně ověřených, ba pochybných. Jedna autorita doporučuje mléko, jiná přesvědčuje o jeho škodlivosti, jedni doporučují hodně slunce, druzí co nejméně, jedni vy-chvalují teplo, jiní tvrdí, že mírný průvan nebo zima neškodí, a tak prostudují-li rodiče 50 knih o péči novorozeněte, mají daleko větší strach a vědí daleko méně než prve. Člověk musí umět vybírat a vhodně volit podle založení sklonů individuality. Co je pro někoho dobré, nemusí být dobré pro jiného, protože všichni se něčím a nějak navzájem lišíme a jiným je už to nemluvně. Ale zatím máme málo příruček, které by rodičům spolehlivě ukazovaly, jak důležité je vytvářet v dítěti žádoucí zvyky a jak škodlivé tuto stránku zanedbávat. /Poukazujeme na čís. 10 Cest a cílů roč. XXII - 1944/.

Člověk je podle úsudku nejlepších psychologů nejtvárlivějším tvorem na zemi. To je jeden z největších lidských kladů. Kdyby-chom byli méně tvárlivými, nebylo by možno člověka měnit, ale protože máme tuto schopnost, není důvodu k nářku, že člověka nelze měnit. Nesmíme však zapomínat, že změnit člověka znamená hlavně změnit jeho zvyky.

Od prvních chvil života si stále na něco zvykáme. Každá činnost, kterou se projevujeme, má snahu se stát zvykovou. A platí obecně, že činnost, která byla po jistou dobu pravidelně opakována, zvykovou se stává.

U dětí, které byly pravidelně a v určitou dobu krmeny, které matka dávala pravidelně spát, byla zavedena pravidelnost do jejich života. Z této pravidelnosti se vytvoří zvyklost, která může člověka provázet celým životem. Jsou však maminky, které se domnívají, že by bylo příliš kruté, aby uložily děťátko právě, když se tak pěkně směje a spát se mu nechce. Zdá se jim, že je na místě, aby dítěti dávaly stále něco do úst, protože asi má hlad. Tím porušují pravidelnost životosprávy a hřeší na svém dítěti. Lidské ústrojí je velmi přizpůsobivé. Zvykne si právě tak na pravidelnost jako na nepravidelnost; ale je pochopitelné, že z nepravidelností se nemůže vytvořit něco zdravého.

Člověk si stále na něco zvyká, protože je to nutné k životu. Velkou řadu činností vykonáváme zvykově. To nám velmi usnadňuje život. Co děláme zvykově, to děláme s nejmenší námahou. Není třeba o tom

přemýšlet, není třeba se o tom rozhodovat, není třeba plánovat a uvažovat o podrobnostech, prostě jednáme jako auto-mati. Nikdo z nás neuvažuje o tom, kterou ruku máme dát dříve do rukávu, když si oblékáme kabát, nikdo z nás neuvažuje, co všech-no uděláme, když si jdeme čistit zuby, neuvažujeme o tom, do které ruky vezmeme lžičku, abychom si zamíchali kávu. Při těchto ú-konech můžeme myslit na mnoho jiných důležitějších věcí, můžeme osnovat dalekosáhlé plány, připravovat velká rozhodnutí. Byla však doba, kdy jsme museli o těchto podrobnostech uvažovat. Lží-ce nám padala z ruky, pracně jsme se oblékali, museli jsme na to myslit, ale dnes je nám to hračkou a vykonáváme tyto pohyby a úkony zcela automaticky, ani na ně nevzpomeneme.

Byla doba, kdy jsme museli uvažovat o tom, máme-li si koupit nějaký pamlsek, museli jsme se přemáhat, vyvinovat v sobě ja-kousi sílu, bychom se ovládli. Dnes je nám to snadné. Ovládáme se zvykově. Kdysi nám bylo za těžké uvažovati, myslit důsledně, dnes nám to nedělá potíže. Děláme mnoho věcí samozřejmě, zvykově. Tím jsme se velmi osvobodili a uvolnili časově; zbývá nám dosti času, abychom přemýšleli o jiném, myslili na něco jiného a abychom byli jinak činni. Zavedli jsme do svého života kázeň. Co je to kázeň? Je to zvyková činnost kterou jsme si stanovili vědomě a kterou po čase vykonáváme automaticky.

Na co si člověk jednou zvykne, to běží již samo, stává se částí jeho osobnosti, to si vyrývá jakési dráhy a cestičky do mysli člově-ka. To je velmi výhodné, ale může být také velmi nevýhodné, jde-li o zvyk špatný.

Špatný zvyk si také vyrývá svou kolej a také se člo-věka drží tak houževnatě jako dobrý. A tu jsme u kořene věci. Lidé nejsou zásadně špatní, ale mají často nežádoucí a špatné zvyky, které z nich dělají osobnosti nežádoucí a nepříjemné. Mnohý člo-věk si neuvědomuje, že jeho špatná povaha je výslednicí špatných zvyklostí, které by bylo možno odstranit, neuvažuje o tom a tero-rizuje svým způsobem života své okolí. Kdyby se zamyslel nad se-bou a rozebral si, jakým špatným zvyklostem slouží, čeho otrokem se stal, a kdyby se pustil do přestavby zvyků, užasl by, jak velice je možno se změnit.

Jestliže každá lidská činnost má snahu se stát zvykovou, zvláš-tě, je-li opakována a trvá-li po určitou dobu, jakého vodítka je za-potřebí, aby člověk bránil vývinu zvyklostí méně žádoucích a pod-poroval upevnění zvyků dobrých?

Který zvyk je zdravý a který nezdravý? Je možno mluvit jen obecně, ale přece můžeme říci, že účelem zvyků je člověka osvo-bozovat, usnadňovat mu činnost důležitější, aby nebyl zdržován podrobnostmi podřadnými. Opakovaná činnost, jež člověka osvo-bozuje, aby byl schopen činnosti vyšší a důležitější, vede k vytvo-ření zvyků žádoucích a zdravých. Činnost, která člověka zotroču-je, která jej sráží, oslabuje jeho schopnosti, rozvrací jeho charak-terovou soustavu, vytváří zvyky nezdravé a nežádoucí.

Např. umývati celé tělo nebo jeho části je dnes zvykem. Je to zvyk žádoucí a zdravý. Nemyslíme již na tuto činnost, přešla nám do krve a

pomáhá nám, že jsme tělesně zdravější, duševně svěží, schopnější mnohých výkonů atd. Pravidelným umýváním se chráníme před různými chorobami, otužujeme své tělo, možno říci, že nám tato činnost dnes již u většiny kulturních lidí zvyková přináší mnoho dobrého.

Znám však osobu, která se stala otrokem umýváním. Umývá si nejméně padesátkrát denně ruce, má je rozedrané, bolavé, ale přece se domnívá, že nejsou čisté. Stejně tak stále drhne podlahu a vymývá hrnce, protože má dojem a zároveň obavu, že nejsou dost čisté. A všude vidí bacily. Stala se otrokem umýváním. Nemůže si pomoci, stále musí něco umývat. Dokonce musí někdy i v noci vstát a znovu se umývat, neboť má pocit, že není čistá. Takový zvyk hraničí na nenormálnost.

Lidský organismus touží jako každý živý organismus po po-vzbuzení. Člověk může zvýšit svůj výkon, je-li náležitě povzbuzen. Ale toto povzbuzení nesmí být časté, neboť ztrácí účinnost. Jednou za čas potřebuje např. srdce povzbuzení, a tu může být káva nebo čaj vzpruhou. Někteří tvrdí, že i nikotin povzbuzuje a uklidňuje; ale mnozí lidé se stávají otroky zvyku, jemuž se nebrání. Ti-síce lidí propadlo různým omamným jedům, které jsou dobrým prostředkem povzbuzujícím za určitých okolností a podmínek, ale jakmile se jim člověk oddá a zvykově si jich žádá, klesá a slábne. Znám muže, kteří by vyměnili všechny potravinové lístky svoje a své rodiny za cigarety. Nejsem proti kouření, nejsem zásadně pro-ti ničemu, protože každý má svobodu vůle zkusiti i to, co člověku škodí a co je na újmu jeho charakteru a mravní podstaty, neboť mnohý teprve škodami a chybami se dostává k poznání a

zkušeno- nostem, nejlepším učitelkám života. Jsem ovšem zásadně proti všemu, co zotročuje. Je totiž jisté, že stane-li se člověk otrokem jednoho zvyku, stává se snadněji otrokem i dalších a nakonec ne-ní pánem ani svých myšlenek, ani svých citů, ale zvykově přejímá cizí, a jeho vůle klesá na nulu. Zvyky se týkají činnosti a činnost je oblast vůle. Zdravé a žádoucí zvyky vůli posilují, nežádoucí a ne-zdravé ji oslabují. Lidé zpravidla neuvažují o zvycích a přenášejí zvyklosti i do oblasti, kam nepatří; nepatří do oblasti myšlení. Je ovšem možno je tam přenést, ale děje se to ke škodě myšlení.

Jsou lidé, kteří si navykli dívat se jistým způsobem na svět a na jeho dění a v těchto názorech se ustálili. Jejich myšlení je v tom zvykové. Takoví lidé nejsou schopni nových myšlenek. Stále opa-kují jen jedno a totéž. Zvykové myšlení je velmi škodlivé. Je zají-mavé, že se někdy vloudí toto myšlení i do oblasti vědění. Pročítá-me-li některá vědecká díla, najdeme tam místa, přijdeme tam na myšlenky, které byly prostě dogmaticky přejaty od starších autorů a nebyly přezkoumány, ale obsahují nepravdy. Než se na taková místa přijde, vleče se často chyba po celé věky a tropí mnoho zla, protože svádí z cesty pravdy. Kdo četl knížku o Paracelsovi, ví, co mám na mysli. Tento lékař studoval jako jiné medicínské autority a zpočátku zvykově papouškoval, co mu předkládali k věření. Kdyby byl takto pokračoval, nebyl by se stal v medicíně velkým reformá-torem. Ale poznal jed zvyklostí, vzepřel se jim, nechtěl zvykově o-pakovat a mysliti, jak myslil Hippokrates, Galenos aj., chtěl si všechno ověřit a když se vymanil z vlivů zvyklostí, shledal, že se na medicínských fakultách učilo nepravdám.

Nemůžeme ustavičně podrobovat revizi všechno, co bylo pro-bádáno, ale čas od času je to nutné. V oblasti myšlení nesmíme připustit zvykovost, strnulost, dogmaticnost.

Rovněž tak je zvykovost nezdravá a nežádoucí v oblasti citů. V této oblasti natropila zvykovost mnoho zla. Pamatuji se na dvě rodiny v naší vsi. Před lety si tyto rodiny něco nepříjemného udě-laly. Rozhněvaly se, soudily se a počaly se nenávidět. Ale přišla nová generace, které byl někdejší spor rodin cizím a proto lhostej-ným. Ale v obou rodinách bylo dětem vštěpováno, že souseď je zlý, souseďka také, děti špatné, a byla tu vychovávána zvyková nenávisť. Roztržka trvá již ve třetí generaci. Co zbytečných nepří-jemností bylo tak způsobeno, co zla si vzájemně způsobili tito lidé, kteří se stali otroky citu!

Kdysi jsem v cizině seděl v parku pod otevřeným školním ok-nem. Slyšel jsem, co učitel vykládá žákům. Mluvil k nim o nepřá-telském národě. Povídal toho mnoho a patrně to působilo velmi hluboce na mladistvou mysl dětí. Probouzel se nežádoucí citový zvyk, který může doprovázet člověka po celý život a nedovolí mu, aby spolupracoval s člověkem proti jehož národu směřuje takový nežádoucí zvyk. Tímto způsobem bylo na světě vytvořeno mnoho zla. Málokdo podrobuje revizi své myšlenky a tím méně své city, ale je to chyba, protože tak nejsnadněji se nám může v mysli za-hnízdit myšlenková zvyklost a v srdci zvyklost citová.

Správně říkáme, že zvyková činnost je činnost bezmyšlenková. Je-li myšlení zotročeno zvykem, je bezmyšlenkovité, a je-li cit zvykový, jde o bezcitnost. Ponechme zvyk jeho vlastní oblasti, kterou je vůle, tj. činnost. Abychom mohli hodně vykonat, mnoho dobrého vykonat, dostupit k dalším metám, k tomu je zapotřebí, aby se nám mnohá činnost stala zvykovou, nikoli však, aby myšlení a cí-tění bylo jen návykové.

Nedávno jsem měl rozhovor se dvěma lidmi, kteří uvažovali o tom, zda se mají vzít či ne. Když jsem se jich ptal, zda se mají opravdu rádi, podívali se na sebe a po nějakých rozpacích doznávali, že jejich sňatek by pro ně měl velké hospodářské a sociální výhody, že mají k sobě jistě určité sympatie a vyslovili naději, že si konečně na sebe zvyknou.

Mohou si zvyknout. Zvyklo si tisíce jiných, ale zvyk v manžel-ském soužití nepřináší ještě lásku. A kde se přece stala láska zvykovou, nehřeje, není podnětná, nevzpružuje, chladí, ubíjí. Také tím je potvrzováno, že zvyklost nepatří do oblasti citů.

Pěstujme proto zvyk tam, kde jde o činnost, tedy v oblasti vůle. Ale mysl si udržme nezotročenou, vždy svěží a jasnou, abychom mohli plánovat novou činnost, abychom mohli vidět nové obzory, stanovit si nové směrnice, nové cíle. A rovněž je potřebné nezatí-žit své srdce zvykovostí, aby nebylo sklíčeno nežádoucí nenávisť, aby umělo hřát a posilovat, aby dovedlo přijímat do své svatyně každého, kdo lásky žádá a potřebuje. Teprve tehdy, kdy je cit ne-sevřený zvykovostí, může být hnací

silou nových myšlenek a no-vých činů a přispívat k vytvoření zvyků žádoucích.

Je-li tedy řeč o zvycích, jděme do oblasti své činnosti, svých projevů a tu revidujme, tu opravujme a vytvářejme žádoucí zvyky.

Všichni jsme si navykli na něco nežádoucího. Mohou to být maličkosti a přece mohou vadit. Někteří lidé si zvykli tak nespo-lečenskému chování, že nejsou možni ve slušné společnosti. Jsou lidé, kteří si zvykli na tak tvrdé jednání, že se jim lidé vyhýbají. Diví se potom, že nemají úspěchu a nevidí, jak nesprávně jednají. Někteří lidé neumějí ani pořádně chodit, zvykli si na ledabylost, jiní neumějí jíst, sedět, mluvit, bavit se, strojit. Není snad činnosti, aby v ní nebylo nějakého nežádoucího zvyku. Někteří lidé si zvykli na lenost ve všem. Je jim zatěžko mysliti, cítiti i jednati. Je mnoho lidí pohodlných, všechno odbývají mávnutím ruky. Takovým lidem ovšem nepatří svět, ti nemohou počítat s úspěchem a spokojeností; perou se - často nevědomky - se svými nezdravými zvyky.

Jako je žádoucí revidovat i učené knihy a myšlenky velkých lidí, abychom se nevělekli stále s chybami, tak je žádoucí revidovat si jednou za čas své vlastní jednání a probrat si svou činnost zvykovou. A tu je dobře začít od rána do večera. Uvažme o každé činnosti, uvažme o každém svém jednání a ptejme se: osvobozuje mne toto jednání, činí mě schopnějším, výkonnějším, úspěšnějším, jemnějším a milejším, zdravějším, veselejším, lidštějším, lepším v každém směru? A o které činnosti shledáme, že neodpovídá kladně na naši otázku, věnujme jí zvláštní pozornost.

Nemysleme však, že stačí, provedeme-li si tento rozbor, nebo že budeme již zítra úplně novými lidmi. Jde o zvyk. Zvyk má želez-nou košili, kterou však přece můžeme vždycky svléknout. Je jen nutno se pustit do jednoho nežádoucího zvyku po druhém a po-stupně je odstraňovat. Odstranit je můžeme náhradou za lepší zvyky. Abychom si lepší náležitě osvojili, je zapotřebí si jasně uvě-domit, jak se má nová zvyklost projevovat, jak má probíhat, a do-kud jsme v náladě nebo v nadšení, je zapotřebí začítí ihned s tou-to novou činností a v ní setrvat. Vytvořit nový zvyk netrvá dlouho, ale některý dá nám práci. Méně práce nám dá to, co budeme dělat rádi, s čím spojíme i své srdce.

Snažíme se vytvářet nového člověka, člověka, který by se díval jinak na svět a jinak prožíval svůj život a jinak jednal s lidmi. Naše snaha by byla marnou, kdybychom o novém člověku jen mluvili, jen teoretizovali. Nový a lepší člověk se rodí z činů. Všichni jsme tací, jaké jsou naše činy, a hlavně, jaké jsou naše zvyky. Zvyknout si můžeme na všechno, na špatné i na dobré, ale k vyššímu a lep-šímu životu vedou jen zvyky dobré.

Je jistě velkou lidskou výsadou, že jsme tak tvárliví. Slepice ne-bo zmiže nemůže měnit svou povahu, své jednání. Člověk však nikdy nemusí být otrokem svých zvyků, může špatné do značné míry změnit a tím změnit sebe a připravit si krásnější život.

Lepší člověk je v nás, někdy pod nánosem špatných návyků, ale nános může být odstraněn, vyměněn, a lepší člověk nám za-září z očí, ozve se v myšlenkách a citech a projeví v ušlechtilých, dobrých činech.

S.O.Prokofjev

DVANÁCT SVATÝCH NOCÍ A DUCHOVNÍ HIERARCHIE

Kosmické mocnosti, které řídí chod roku během 12 měsíců, působí od 25.12. do 6.1. tak, že se tyto dny (a noci mezi nimi) stávají podle svého duchovního obsahu koncentrovaným obrazem těch sil, které utvářejí roční koloběh z makrokosmu. R. Steiner je nazývá „12 svatých sil univerza“. Symbolicky jsou zpodobeny ve 12 znameních zvěrokruhu. Jsou umístěny mezi narození člověka Ježíše Nazaretského (Vánoce) a nadsmyslové zrození Krista v Ježíši při Janově křtu v Jordánu (Epifanie - zjevení světla shů-ry).

Už toto umístění - do středu zimy, do největší bdělosti ducha Země v jeho planetárním těle - svědčí o jejich významu pro celý život roku. Neboť v zimě, během 2 týdnů po zimním slunovratu, vzpomíná Země nejsilněji na to, co prožila během léta v Kosmických dálkách, v klínu vyšších hierarchií... V této době se otevírají na nebi velké Kosmické brány. Zatímco duchovní Slunce září do temnoty zimní noci, otevírá se

člověku možnost pohlížet jedinečným způsobem do hierarchického kosmu, do světového působení vyšších hierarchií, které vedou naši Zemi.

„Od Ježíše ke Kristu“ - tak může být vnímán význam tohoto vzestupu: ten vede od lidského stupně devíti stupni duchovních hierarchických bytostí, jež vedou vývoj Země k nejvyšším stupňům Ducha svatého a Krista, syna božího v hranicích našeho Kosmu, tj. k hranicím sféry zvěrokruhu tento kosmos obklopujícího.

V tomto smyslu se může naše cesta od Vánoc k Epifaniím také pro nás stát výstupem do „země univerza“, s níž Kristus sestoupil na Zemi. Tato cesta nás během 12 svatých nocí vede všemi 12 oblastmi hvězdného světa: od oblasti Ryb, které uchovávají původ lidského bytí, až ke sféře Berana, jehož bránou vstoupil kdysi Kristus z nejvyšší makrokosmické Otcovy sféry vně zvěrokruhu do našeho Kosmu.

Se souhvězdím Ryb je spojen vývojový stupeň člověka uprostřed hyperborejské doby, v níž se Slunce oddělilo od Země. Slunce od té doby nevyzařovalo už duchovně z nitra Země, nýbrž ji jen zvenčí osvětlovalo. Tak se v nitru člověka zatemnilo - což byl počátek jeho vývoje k budoucímu okamžiku, kdy má člověk znovu nalézt vnitřní světlo ve svém nitru.

Člověk má poznávat svými vnějšími smysly věci Země. Vyvíjí se ovšem zároveň tak, aby v něm opět zazářil vyšší člověk, člověk duchovní. Od světla temnotou ke světlu - to je běh vývoje lidstva.

(S.O. Prokofjev, podle 4. vydání z r. 1989 přeložila v r. 1995 V.Zoubková, v češtině nepublikováno)

Dan Novotný

BUŇKA

Právě jsem naslouchal nervovým impulsům. Další vzpoury bak-terií v oblasti krku prý zažehnány... ale co mi je do krku, takové ci-zí kraje, tam se asi nepodívám. Bratr Tax vedle mě vypadal spo-kojeně, ostatně jako vždy. Z nervových zpráv si vybírá jen ty dobré a zbytek pouští jedním ribosomem tam a druhým ven. Bratra mám rád, vlastně mám rád všechny buňky - což, jak by řekl Reog, je přesně to, co nám odkázal Jeu. Čímž se vracím myšlenkami k víře.

O víře často přemýšlím. Reog žije o tři patra nade mnou smě-rem ke kůži a kolem něj žijí většinou jeho příznivci. Jakoby mohl slyšet mé myšlenky, ozval se Tax:

"Přemýšlíš někdy o Člověku? Poslední dobou se k Němu často obracím."

Souhlasně jsem kmitnul brvy na membráně. "Snažím se o ne-závislý pohled."

"Nezávislý pohled? Dej si pozor, brácho! Obviní tě z rakoviny a co já tady sám... Reog je dobrý kněz, občas s ním promluv. Však nyní začíná večerní člověkoslužba a on se jistě bude posléze ptát, jestli někdo nechce něco vědět."

Při člověkoslužbě jsem se pohroužil do svého nitra. Jen matně jsem vnímal Reoga, jak přijímá kyslík: "Toto je Moje cytoplazma, která...". A začal povídat o Jeovi: o buňce, která byla zároveň Člo-věkem. Přišlo mi to jako přílišná konkretizace celého náčlověčen-ství: Člověk je přece Láska: je Cílem všeho kolem nás, je Vůlí kte-rá je za naší vůlí: jak se může vyzdvihnout jedna buňka...

Ten starý příběh pochází z doby před několika tisíci dny, takže si ho samozřejmě osobně nepamatuje nikdo z nás. Tehdy buňky v této části těla dodržovaly velice přísné rituály a pravidla, jak se zavděčit Člověku. Jakmile se vydělil Jeu (bylo to Neposkvrněné dělení, kterému nepředchází dělení jádra, jak Reog často zčlověč-ně opakuje), začal myslet trochu jinak. Pokládal se za Lidského syna: to pobouřilo tehdejší elitu a obvinili ho z rakoviny. Bílé krvin-ky s ním udělaly krátký proces, ale jeho DNA prý nebyla zničena...

Stará červená krvinka stála opodál. Již nám odevzdala vše-chen kyslík, ale stále neodcházela s proudem krve do okolních oblastí. "Člověk je všude kolem nás!" řekla najednou.

Reogovi se zachvěl cytoskelet: "Neruš člověkoslužbu, červená! Nechceš se vyzpovídat? Určitě myslíš na dělení jádra!"

"Červené krvinky nemají jádro," prohlásila červená pohotově, "před hodinou jsem byla v mozku... Já Člověka jako Vše, Co Je. Musíme Jej ne jako nějakou vyšší, libovolnou sílu od nás, ale niterně se spojit..."

"Rakovina!" zakřičel Reog, "Bílé, s těmi protilátkami?"

vnímám
hledat
různou

kde jste

Červená okamžitě odplynula krví jsem začal přemýšlet. Chce to nějakou syntézu Reogova dogmaticko-moralistického přístupu a volno-myšlenkářství červené krvinky... pohroužil jsem se opět do svého nitra.

dál a já

"Kyslík! Ty nechceš kyslík?" Tax mě probral ze zadumání. Lač-ně jsem polknul několik doušků... Jeu se nemýlil, když říkal, že je vlastně Člověk. Stejně tak červená krvinka obviněná z rakoviny se nemýlila, to také cítím, když řekla, že Člověk je všude kolem nás... i ostatní buňky jsou potom... součástí... začala jsem cítit propojení, sounáležitost. Ten

pocit byl hezčí než přijímání kyslíku, dokonce i než dělení jádra... ten pocit byl... byl... jsem Člověk...

Otevírám oči. Jsem Nora Novotná, studentka Filozofické fakul-ty v Praze. Právě jsem se probudila z krátkého spánku. Mačkám vypínač u postele. Světlo. Dávám nohy na zem. Jdu se napít...

...tak, a jsem zpátky ve tkáni. Byl to zvláštní sen, plný podiv-ných tvarů, myšlenek a symbolů. Nějak jsem se přiblížil k Člověku, jehož jsme součástí. Byl jsem malým hláskem ze kterého se složil silnější hlas celkové osobnosti. A za touhle záhadou leží další a další a tak pořád, až do nekonečna.

Dan Novotný

KŘÍDLA

*pamatuješ si své létání?
ten pocit svistu bez hranic*

jsi tam a hned a všude

*co cítíš na křídlech?
co cítíš na křídlech, když mě čteš?*

*nevíš-li, co je zakutáno, přemýšlej
o pravdě vprostřed žádného času
pravdě vprostřed toho, co jsi*

*tady máš vše, co chceš
právě tady, právě teď, rozevřená křídla*

*slova jen trochu hloubnou
ale vědomí beze slov
vědomí beze slov
je klíč*

PROGRAM NA MĚSÍC LEDEN 2012

Shromáždění se konají na ul. Staňkova 18a, Brno, budova OSC a.s.,

3. patro. Doprava: tramvaj číslo 1 a 6 - zastávka Hrnčířská

Středy 17 - 19 hod.:

- 4.1.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ,
MEDITACE A ZPÍVÁNÍ MANTER**
- 11.1.: **JAK SI PŘEDSTAVUJETE VÝVOJ KOSMU? - BESEDA**
- 18.1.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **SLUNEČNICE - ZDRAVOTNÍ CVIČENÍ,
MEDITACE A ZPÍVÁNÍ MANTER**
- 25.1.: Ing. Pavel Sedlák: **OBRÁZKY Z CEST**

Pátky 17 - 19 hod.:

- 6.1.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **NOVOROČNÍ VIA LUCIS - CESTA
SVĚTLA - NOVOROČNÍ SHROMÁŽDĚNÍ**

- 13.1.: RNDr. Milada Škárová: **FRANTIŠEK BÍLEK - ČLOVĚK A UMĚLEC**
- 20.1.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **ČLOVĚK A SVOBODA**
(Z CYKLU PROMLUV K POČÁTKU ROKU 90.VÝROČÍ ZALOŽENÍ
SPOLEČNOSTI SVOBODNÉHO BRATRSTVÍ)
- 27.1.: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná: **DUCHOVNÍ CESTA A ROZUM**
(Z CYKLU PROMLUV K POČÁTKU ROKU 90.VÝROČÍ ZALOŽENÍ
SPOLEČNOSTI SVOBODNÉHO BRATRSTVÍ)

Čtvrtek 18,30 hod.:

- 12.1.: **FOBIE** (přednes **česky**)
Setkání skupiny **ALLAN KARDEC**

Děkujeme všem dárcům za finanční příspěvky na našich akcích.

Obec unitářů v Brně vydává měsíčník „Poutník“ obsahující původní články členů a přátel Unitárie, články z historie unitářství, poezii, aktuality i zábavu.

E-mailová adresa: unitaria.brno@seznam.cz. Viz též www.unitaria.cz .

Pokud si přejete tento program nebo časopis „Poutník“ dostávat e-mailem, sdělte vaši e-mailovou adresu v kanceláři Obce unitářů v Brně.

Redakční rada: Rev. Mgr. Jarmila Plotěná, Mgr. Daniel Novotný,
ing. Marie Vohlídalová